

LÄÄKÄRILIITTO
LÄKARFÖRBUNDET

Terveyskeskusten lääkäritilanne 2022

Peppiina Saastamoinen, tutkija, Lääkäriliitto

Julkaisuvapaa 26.1.2023 klo 10

Lisätietoja: www.laakariliitto.fi/tutkimus/laakarityovoima/

Terveyskeskusten lääkäritilanne 2022

Lääkäriliitto on tutkinut terveyskeskusten lääkäritilannetta vuodesta 1986 lähtien. Vuodesta 2004 lähtien yhteistyössä KT Kuntatyöntekijäin, Sosiaali- ja terveysministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa.

Kysely koskee vuosittain yhden päivän lääkäritilannetta. Vuonna 2022 kyseinen päivä oli keskiviikko 5.10.

Vastaaminen kyselyyn oli mahdollista joko sähköisesti tai postitse.

Terveyskeskusten lääkäritilanne 2022

Vastaukset saatiin 125/132 terveyskeskuksesta (vastausprosentti 95).

- Seitsemästä terveyskeskuksesta ei saatu vastausta. *Hangon* terveyskeskuksen osalta on käytetty tietoja vuodelta 2019 ja *Helsingin, Kemiönsaaren, Pelkosenniemi-Savukosken, Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen, Sodankylän ja Someron* terveyskeskusten osalta tietoja vuodelta 2021.

Väestömäärään liittyvät laskennat perustuvat väkilukuun 31.12.2021

Ulkoistuksista raportoidaan lääkärin tehtävien kokonaismäärä. Lääkäritilanteesta ei ulkoistetuissa yksiköissä ole saatavissa tarkempia tietoja. Tehtävät oletetaan kokonaan hoidetuiksi.

Keskeiset käsitteet

- **Lääkärivaje** Kokonaan hoitamatta olevien lääkärintehtävien %-osuus kaikista lääkärintehtävistä. Tehtäviin on haettu, mutta ei ole saatu lääkäreitä.
 - **Ostopalvelut** Kunnan virkapohjaisten tehtävien hoitoon yrityksiltä tai ammatinharjoittajilta ostaman lääkärintyön %-osuus kaikista tehtävistä.
 - **Ulkoistaminen** Kunta luopuu virkojen täyttämisestä itse ja ulkoistaa lääkärintehtävät tai palveluiden tuottamisen yksityiselle yritykselle tai ammatinharjoittajalle.
 - **Sijaisilla täytetyt tehtävät** Sisältää myös jatkokoulutuksessa olevat lääkärit, jotka suorittavat jatkokoulutusta vähintään 9 kk terveystieteissä.
-

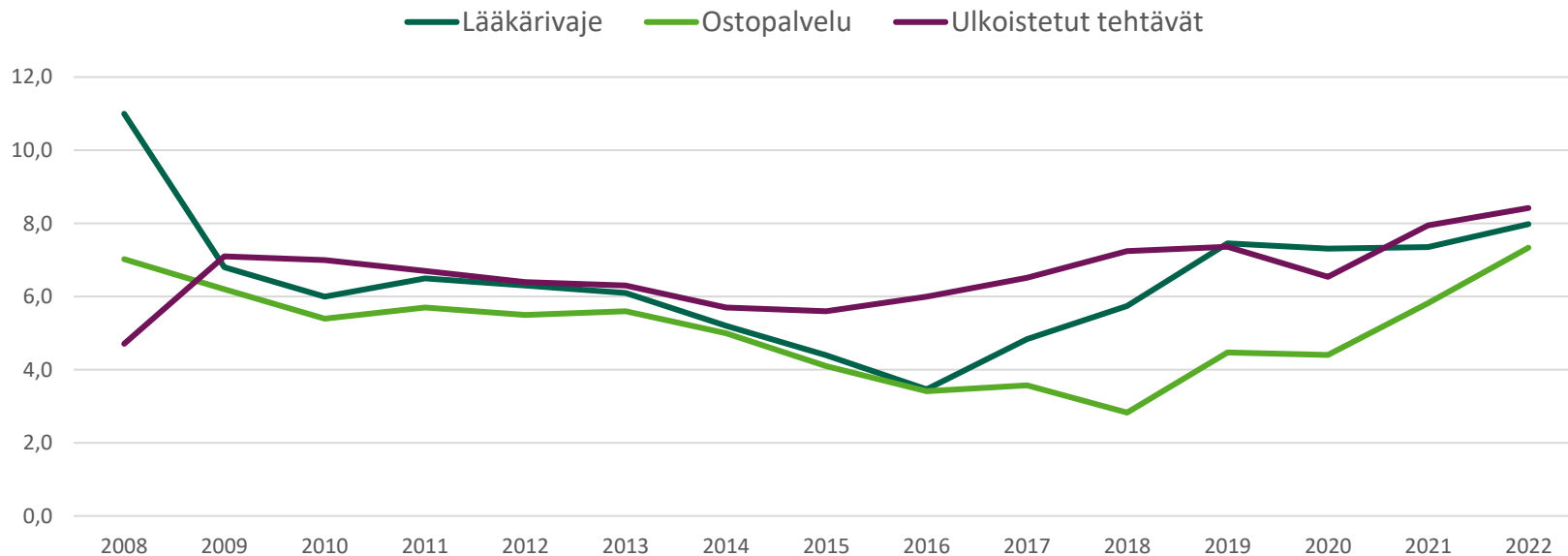
Terveyskeskusten lääkärintehtävät 2019–2022 (lkm)

Virat ja toimet	2019	2020	2021	2022
Viranhaltija työssä	2349,0	2285,5	2093,5	1990,5
Sijainen	780,0	915,5	994,0	1019,0
Ei sijaistarvetta	83,0	92,0	105,0	97,5
Ulkoistetut tehtävät	293,0	263,5	321,5	343,0
Ostopalvelu	178,0	177,5	235,5	299,0
Lääkärivaje	296,5	294,5	297,5	325,0
Yhteensä	3979,5	4028,5	4047,0	4074,0

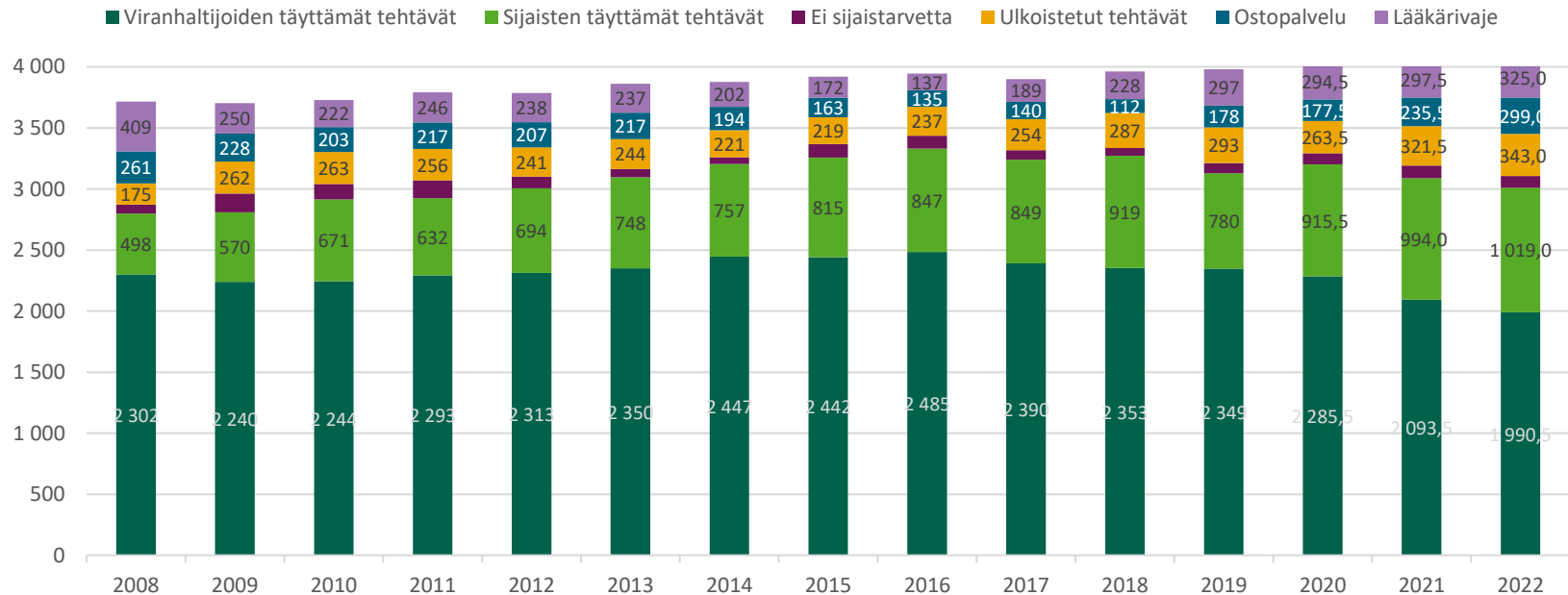
Terveyskeskusten lääkärintehtävät 2019–2022 (%)

Virat ja toimet	2019	2020	2021	2022
Viranhaltija työssä	59,0 %	56,7 %	51,7 %	48,9 %
Sijainen	19,6 %	22,7 %	24,6 %	25,0 %
Ei sijaistarvetta	2,1 %	2,3 %	2,6 %	2,4 %
Ulkoistetut tehtävät	7,4 %	6,5 %	7,9 %	8,4 %
Ostopalvelu	4,5 %	4,4 %	5,8 %	7,3 %
Lääkärivaje	7,5 %	7,3 %	7,4 %	8,0 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100 %	100 %

Terveyskeskusten lääkärivaje, ostopalvelut ja ulkoistetut tehtävät 2008-2022, %-osuus

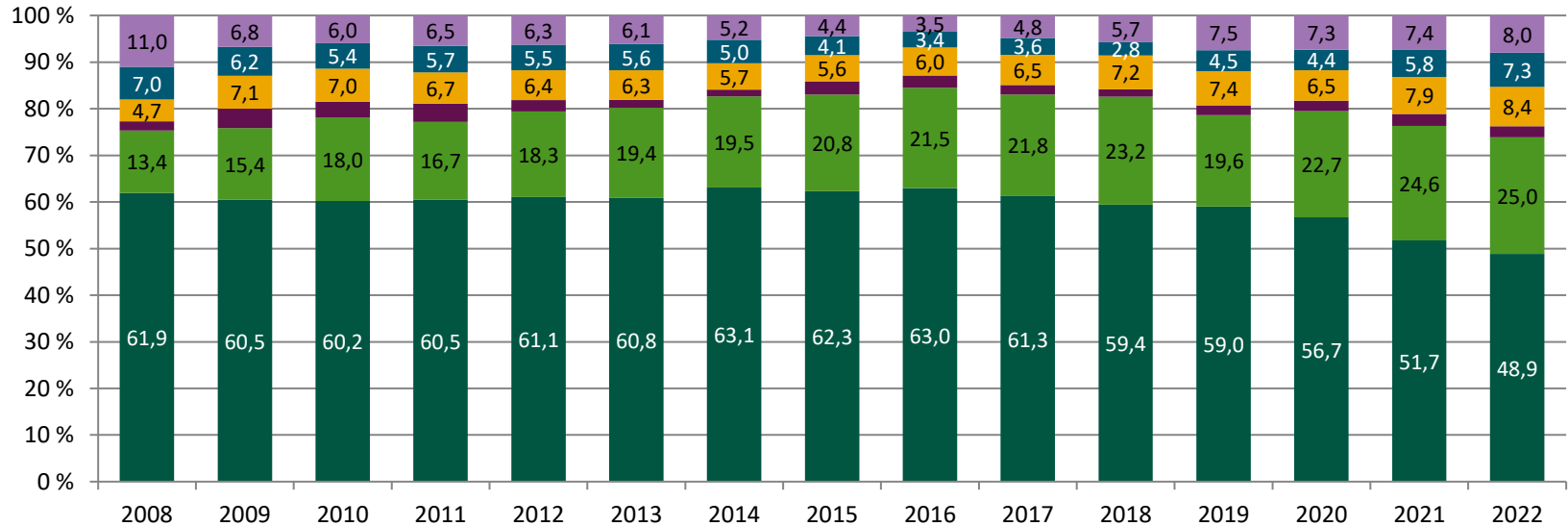

Terveyskeskusten lääkärintehtävät 2008–2022 (Ikm)

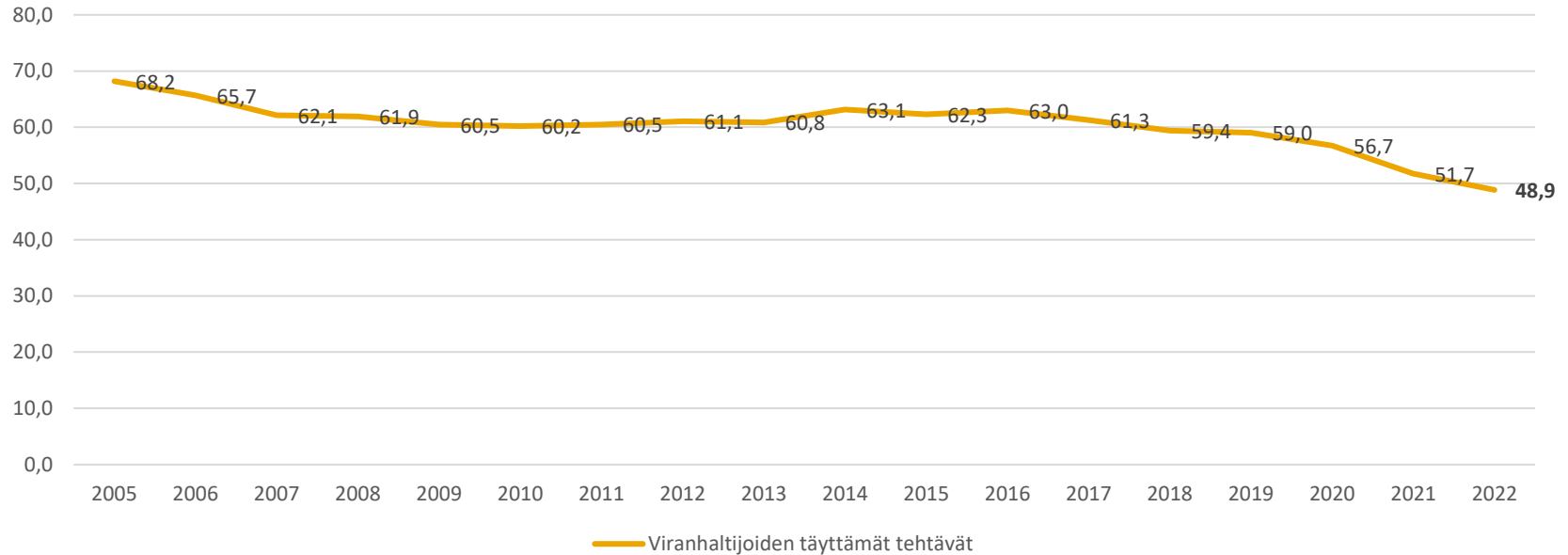

Terveyskeskusten lääkärintehtävät 2008–2022 (%)

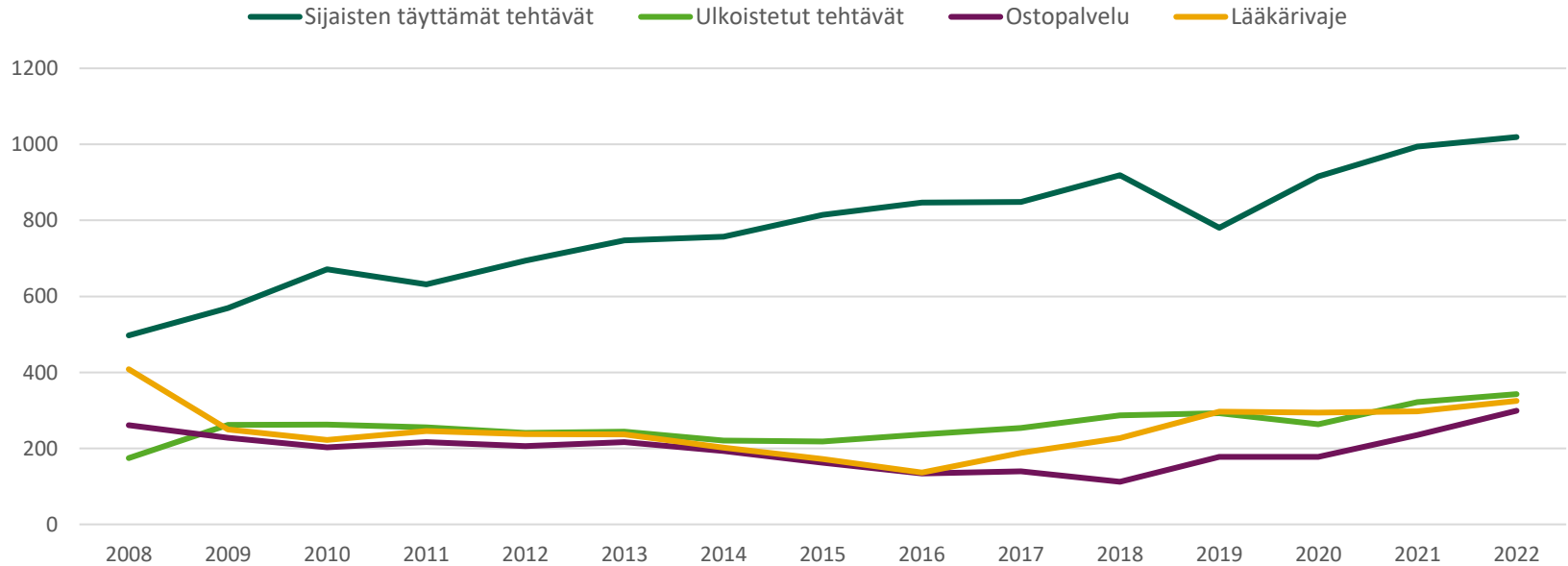
■ Viranhaltijoiden täyttämät tehtävät
 ■ Sijaisten täyttämät tehtävät
 ■ Ei sijaistarvetta
 ■ Ulkoistetut tehtävät
 ■ Ostopalvelu
 ■ Lääkärivaje

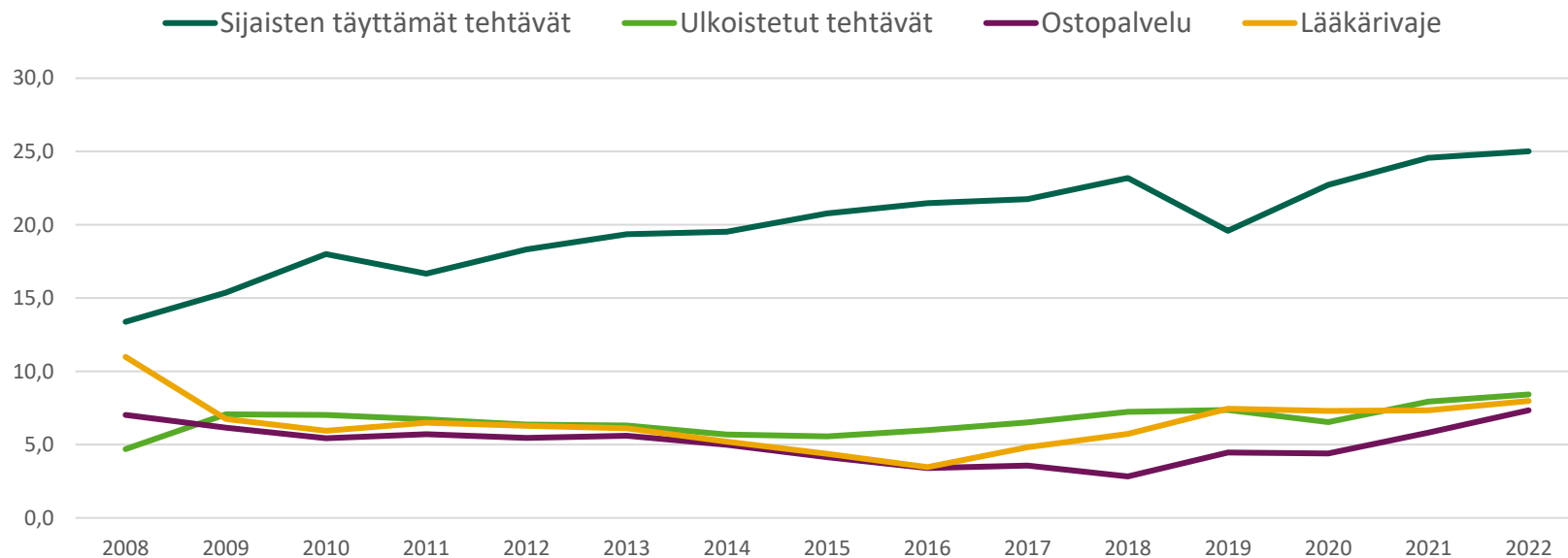
Tutkimuspäivänä paikalla olleiden vakituisten viranhaltijoiden osuus kokonaisvakanssimäärästä (%)

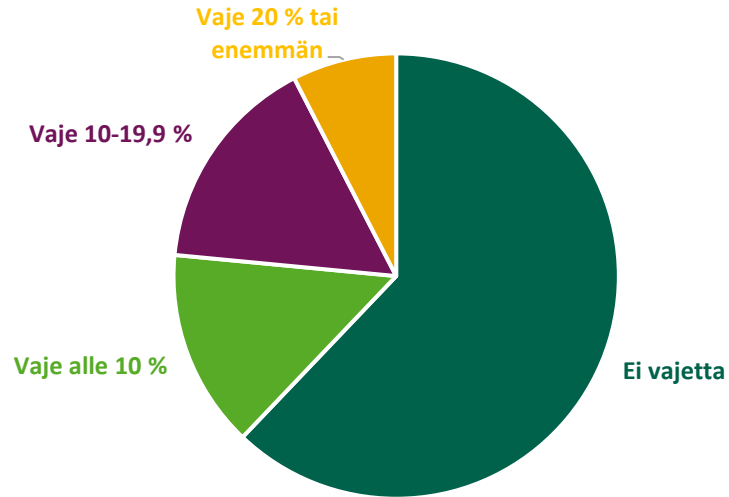
Sijaiset, ulkoistetut tehtävät, ostopalvelu ja lääkärivaje 2008–2022 (Ikm)

Sijaiset, ulkoistetut tehtävät, ostopalvelu ja lääkärivaje 2008–2022 (%)

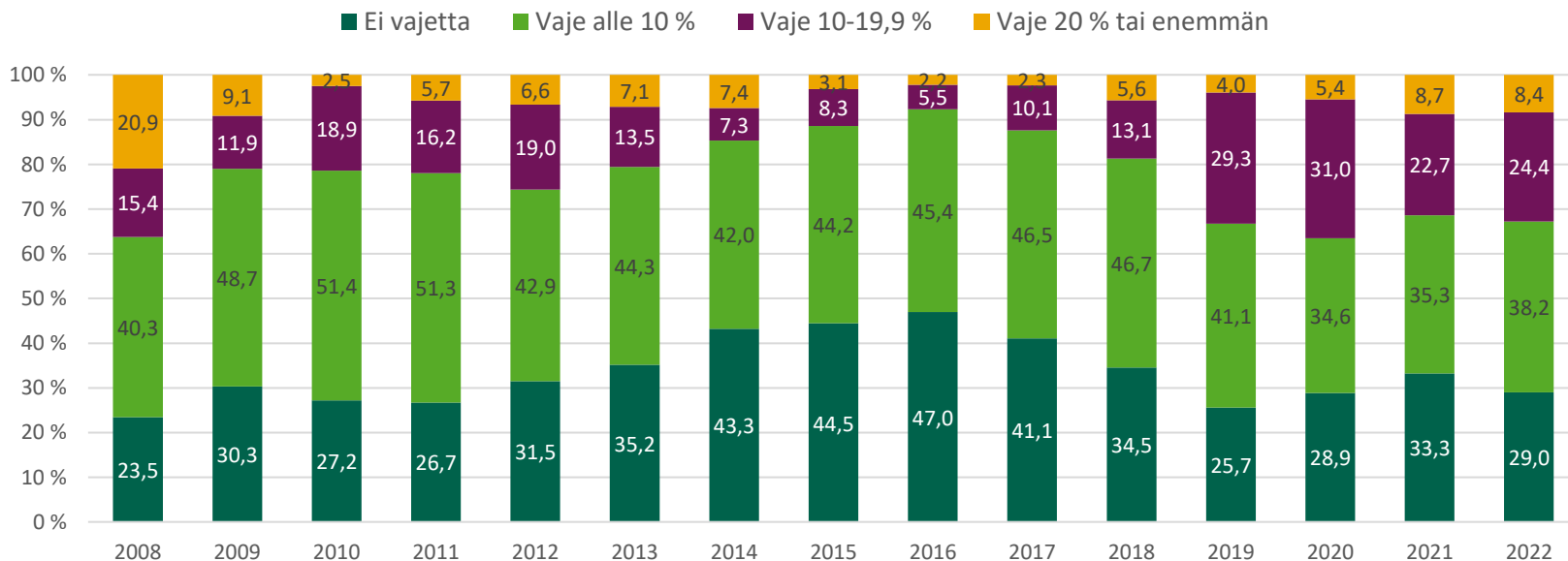
Terveyskeskusten lukumäärä vajeryhmittäin 5.10.2022

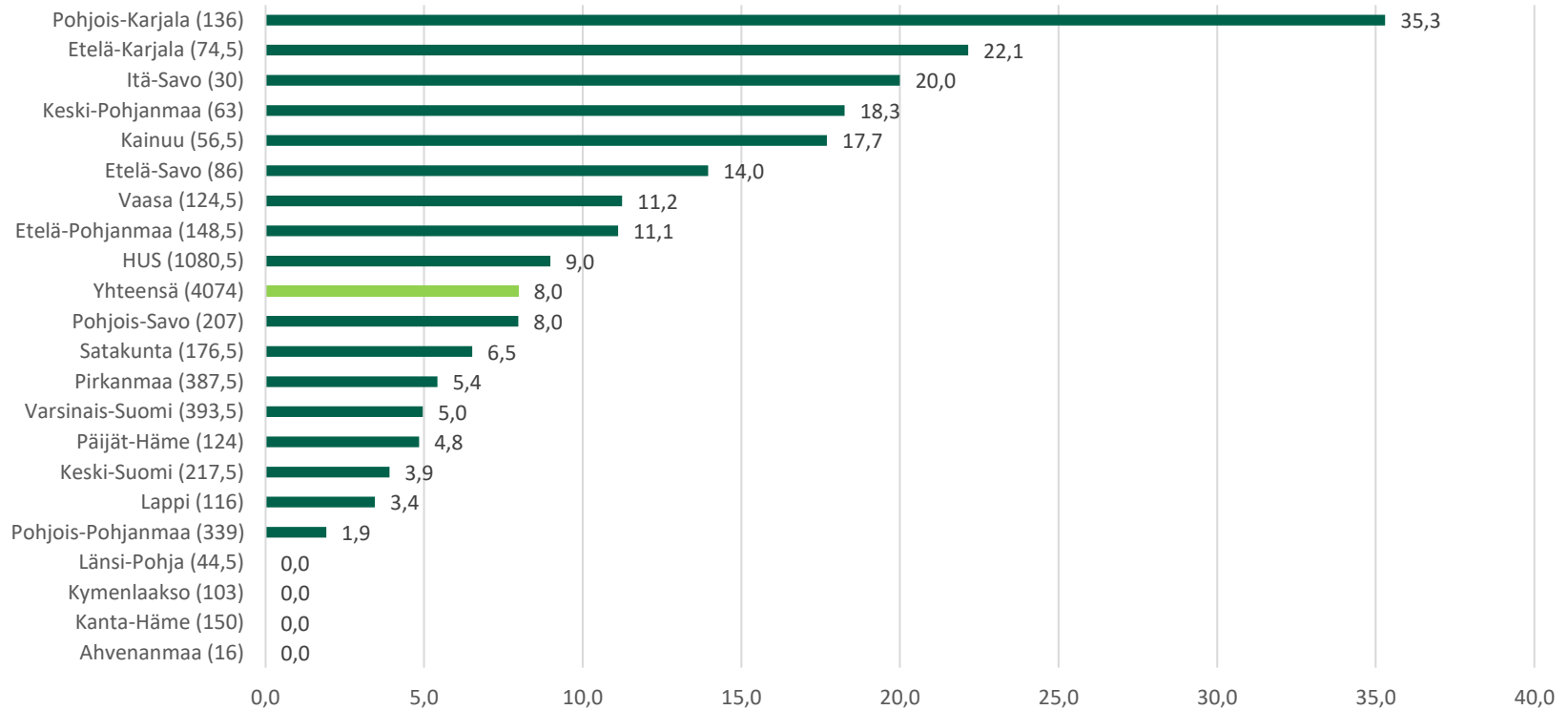
Vajeryhmät 2021	LKM N=132	%
Ei vajetta	82	62,1
Vaje alle 10 %	19	14,4
Vaje 10-19,9 %	21	15,9
Vaje 20 % tai enemmän	10	7,6

Terveyskeskusten lääkarivaje ja palveluiden piiriin kuuluvan väestön osuus 2008–2022 (%)

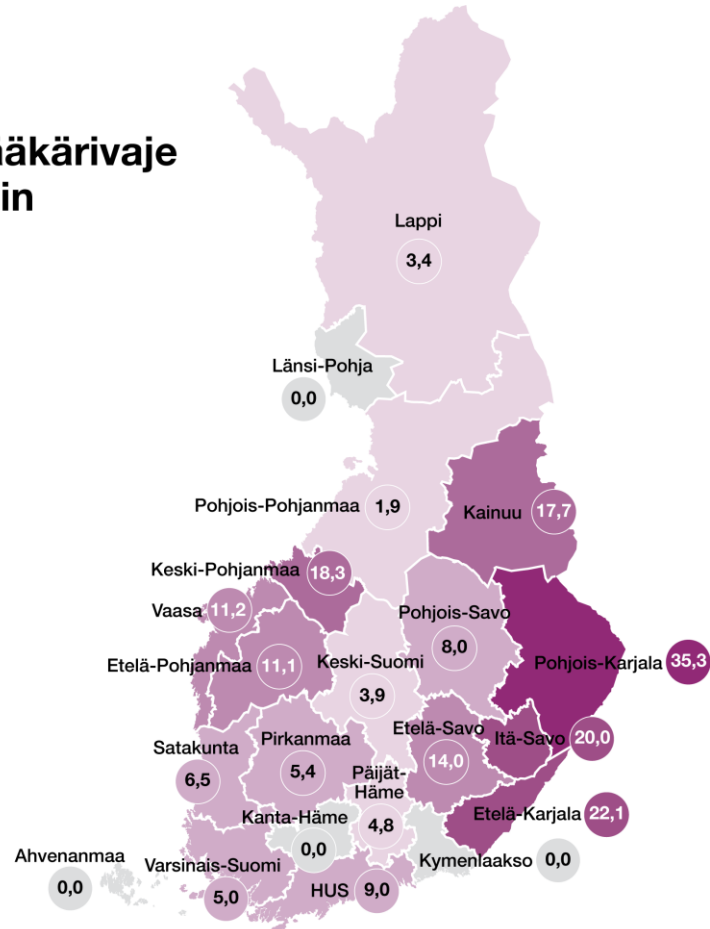
Osuus väestöstä

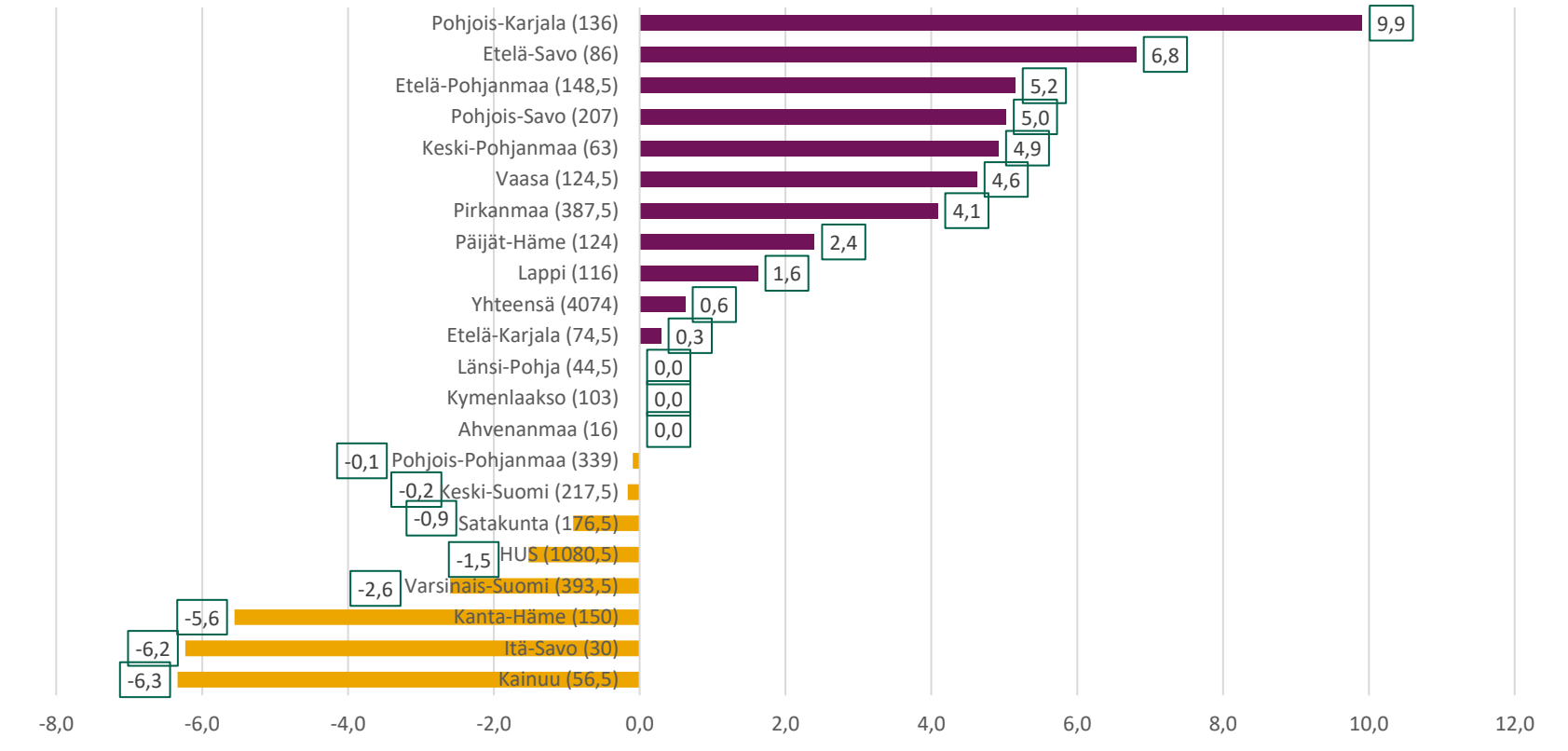
Lääkärivaje sairaanhoitopiireittäin 5.10.2022 (%)

Terveyskeskusten lääkärivaje sairaanhoitopiireittäin 5. 10. 2022 (%)

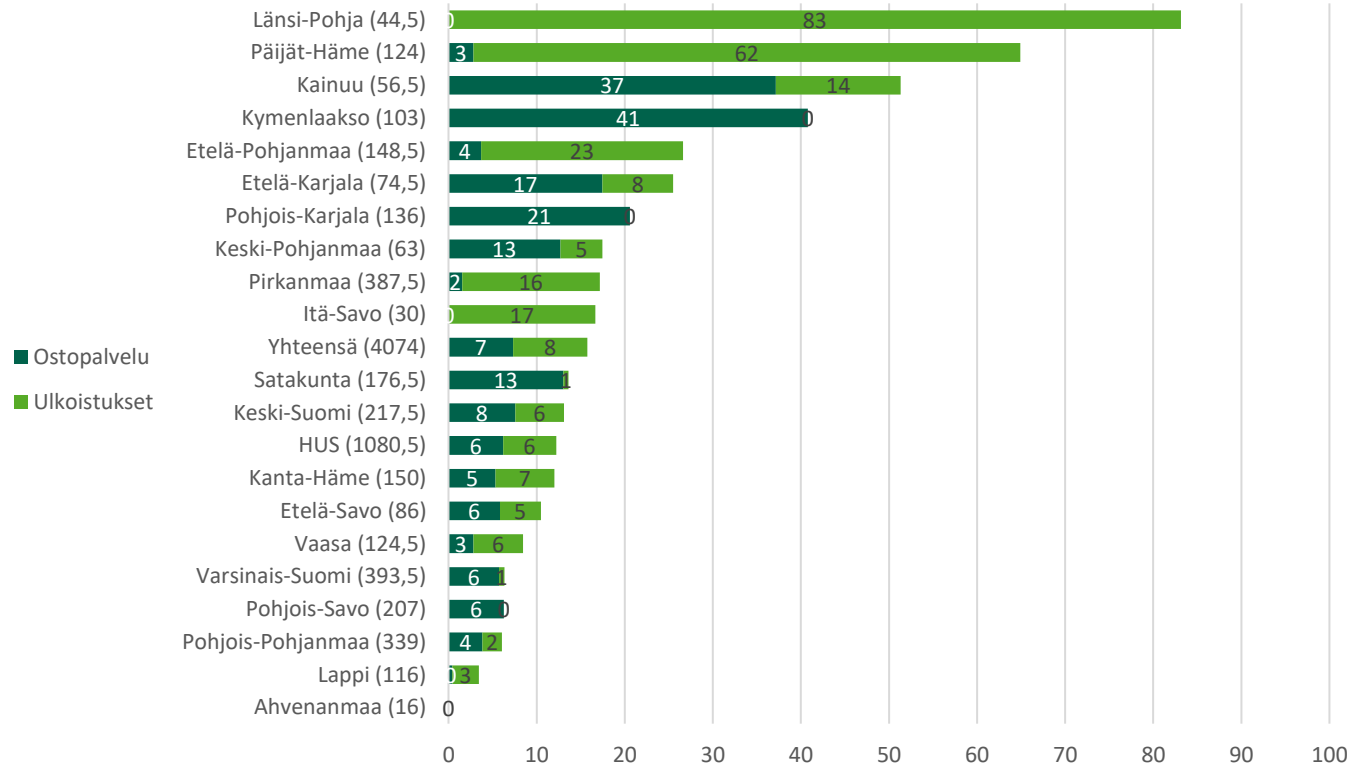

Lääkärivajeen muutos 2021-2022 (%-yks) sairaanhoitopiireittäin

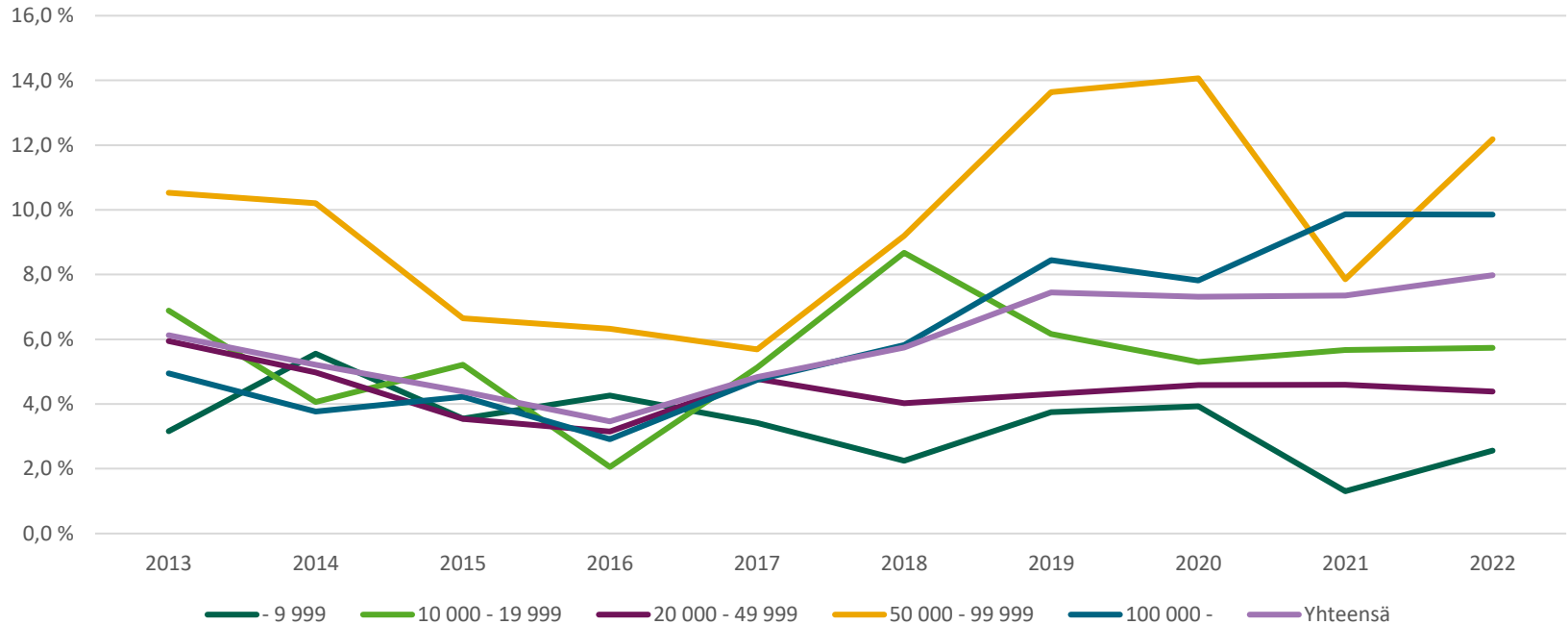
Ulkoistaminen ja ostopalvelut, %-osuus kaikista tehtävistä 5.10.2022

Ulkoistettujen tehtävien ja ostopalveluiden lisäksi terveyskeskukset ostavat muuta päiväaikaista lääkärintyötä (esim. erikoislääkärin työtä, päiväaikaista päivystystä) yrityksiltä tai ammatinharjoittajilta noin 5 900 tuntia kuukaudessa.

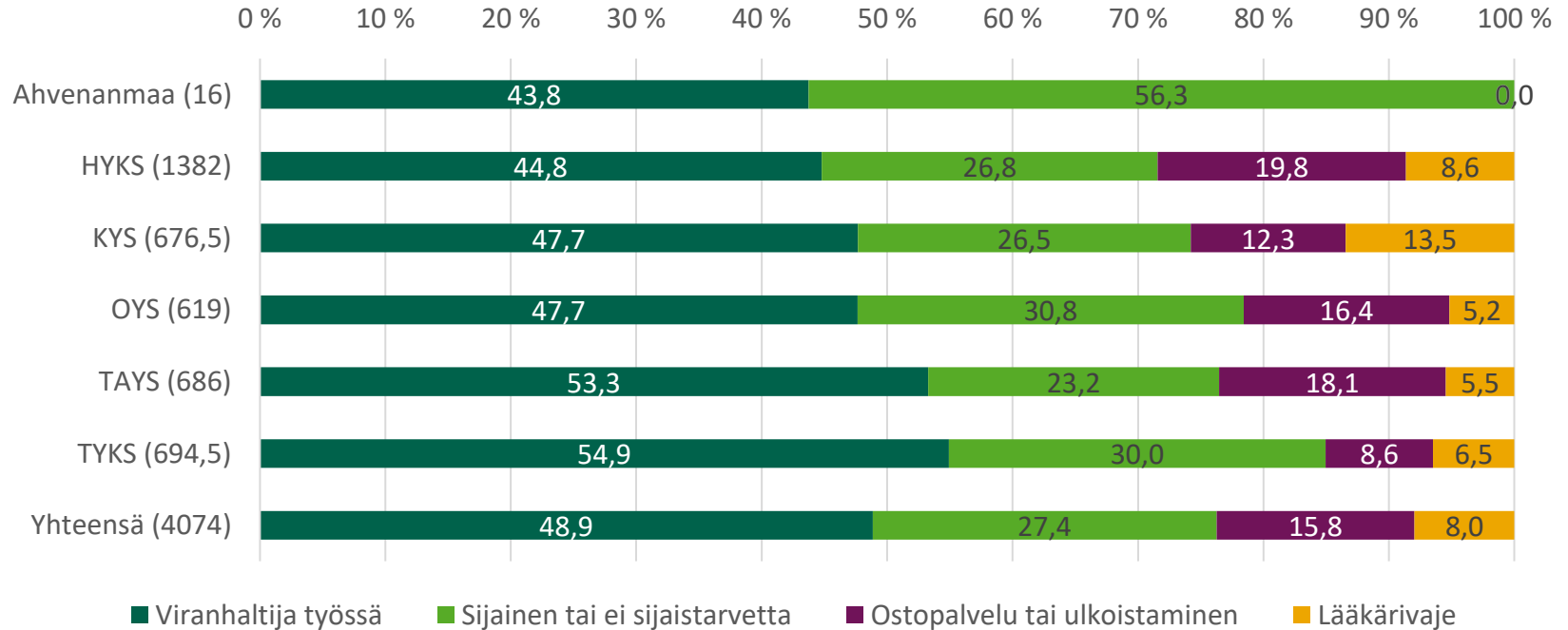

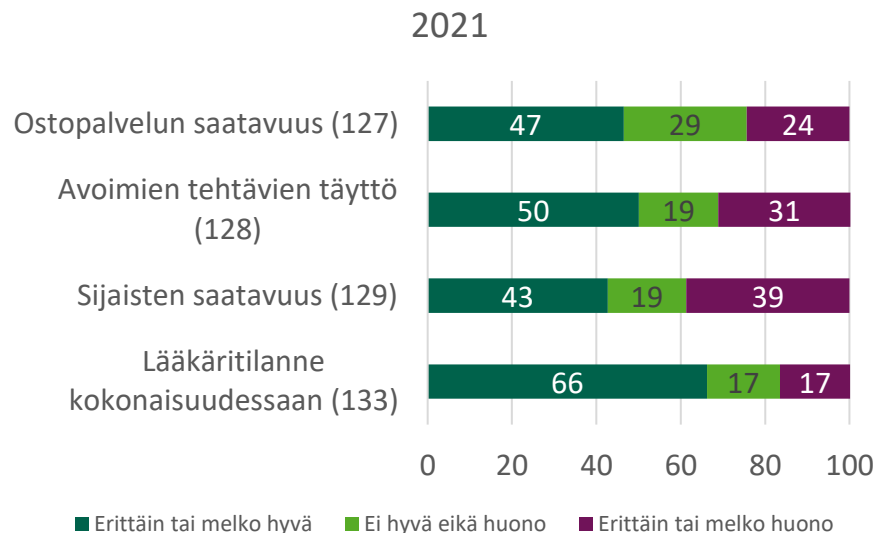
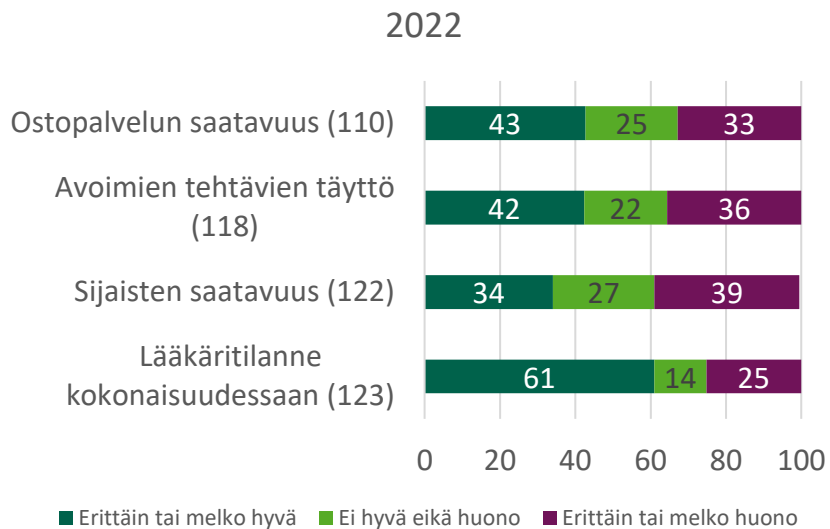
Lääkärivaje (%) ja terveyskeskuksen väestöpohja 2013 – 2022

Terveyskeskusten lääkärintehtävät erityisvastuualueittain 5.10.2022

Johtavien lääkärien arvio työvoimatilanteesta (%)

	Viranhaltija työssä		Sijainen tai ei sijaistarvetta		Ostopalvelu tai ulkoistus		Lääkärivaje		Yhteensä	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Ahvenanmaa	7	43,8	9	56,3	0	0,0	0	0,0	16	100
Etelä-Karjala	25	33,6	14	18,8	19	25,5	16,5	22,1	74,5	100
Etelä-Pohjanmaa	52,5	35,4	40	26,9	39,5	26,6	16,5	11,1	148,5	100
Etelä-Savo	36,5	42,4	28,5	33,1	9	10,5	12	14,0	86	100
HUS	525,5	48,6	326	30,2	132	12,2	97	9,0	1080,5	100
Itä-Savo	14	46,7	5	16,7	5	16,7	6	20,0	30	100
Kainuu	17,5	31,0	0	0,0	29	51,3	10	17,7	56,5	100
Kanta-Häme	96	64,0	36	24,0	18	12,0	0	0,0	150	100
Keski-Pohjanmaa	27	42,9	13,5	21,4	11	17,5	11,5	18,3	63	100
Keski-Suomi	112,5	51,7	68	31,3	28,5	13,1	8,5	3,9	217,5	100
Kymenlaakso	41	39,8	20	19,4	42	40,8	0	0,0	103	100
Lappi	53,5	46,1	54,5	47,0	4	3,4	4	3,4	116	100
Länsi-Pohja	7,5	16,9	0	0,0	37	83,1	0	0,0	44,5	100
Pirkanmaa	217	56,0	83	21,4	66,5	17,2	21	5,4	387,5	100
Pohjois-Karjala	34	25,0	26	19,1	28	20,6	48	35,3	136	100
Pohjois-Pohjanmaa	189,5	55,9	122,5	36,1	20,5	6,0	6,5	1,9	339	100
Pohjois-Savo	125,5	60,6	52	25,1	13	6,3	16,5	8,0	207	100
Päijät-Häme	27,5	22,2	10	8,1	80,5	64,9	6	4,8	124	100
Satakunta	90,5	51,3	50,5	28,6	24	13,6	11,5	6,5	176,5	100
Vaasa	69,5	55,8	30,5	24,5	10,5	8,4	14	11,2	124,5	100
Varsinais-Suomi	221,5	56,3	127,5	32,4	25	6,4	19,5	5,0	393,5	100
Yhteensä	1990,5	48,9	1116,5	27,4	642	15,8	325	8,0	4074	100

Tunnuslukuja lääkärilanteesta 5.10.2022

Sairaanhoidopiiri	THL:n sairastavuusindeksi 2017-2019	Lääkärin tehtävät lkm	Asukkaita/ lääkärin tehtävä	Asukkaita/ paikalla ollut lääkäri*	Asukasluku 31.12.2021
Ahvenanmaa	54,8	16	1897	1897	30344
Etelä-Karjala	99,7	74,5	1693	2174	126107
Etelä-Pohjanmaa	113,4	148,5	1291	1453	191762
Etelä-Savo	115	86	1070	1244	92019
Helsinki ja Uusimaa	82,6	1080,5	1584	1740	1711077
Itä-Savo	107,8	30	1322	1653	39669
Kainuu	111,5	56,5	1289	1566	72836
Kanta-Häme	95,7	150	1135	1135	170213
Keski-Pohjanmaa	108,5	63	1180	1444	74357
Keski-Suomi	110,3	217,5	1156	1203	251335
Kymenlaakso	108	103	1567	1567	161391
Lappi	108,3	116	1014	1051	117659
Länsi-Pohja	125,3	44,5	1257	1257	55931
Pirkanmaa	97,5	387,5	1412	1493	547245
Pohjois-Karjala	120,6	136	1201	1855	163281
Pohjois-Pohjanmaa	120,7	339	1235	1259	418507
Pohjois-Savo	129,7	207	1200	1304	248363
Päijät-Häme	109,8	124	1684	1769	208788
Satakunta	101,2	176,5	1214	1299	214281
Vaasa	87,7	124,5	1362	1535	169599
Varsinais-Suomi	95,3	393,5	1229	1293	483477
Yhteensä	100	4074	1362	1480	5548241

* Paikalla ollut lääkäri = vakituinen, sijainen, ostopalvelulääkäri tai ulkoistettu lääkäri. Huomioitava, että laskennassa mukana myös pelkästään hallinnollista työtä tekeviä lääkäreitä.

Lisävakanssien tarve

Johtavat lääkärit arvioivat lisävakanssien tarpeeksi noin 300 vakanssia, mikä vastaa 7-8% kokonaisvakanssimäärästä.

Syitä lisävakanssien tarpeelle ovat mm.:

- väestönkasvu tai ikääntyminen, sektoritarpeet esim. vanhusten ja lasten ja nuorten palvelujen kohentaminen
 - ongelmat hoitoon pääsyssä, hoitotakuu, hoidon jatkuvuuden turvaaminen
 - liiallinen potilas- tai työmäärä/lääkäri
 - 'muut' työt vievät aikaa potilastyöltä, koulutusviran tarve
 - tehtäviä 'valuu' erikoissairaanhoidosta
 - poissaolojen paikkaus, koulutukseen pääsyn mahdollistaminen
-

Yhteenveto tuloksista 1/2

- Terveyskeskusten lääkärivaje on hieman kohonnut verrattuna edelliseen vuoteen.
 - 5.10.2022 oli hoitamatta 325 lääkärin tehtävää, joihin oli haettu tekijää, mutta ei oltu saatu. Tämä oli 8,0 % kaikista tehtävistä.
 - Lisäksi hoitamatta oli 97,5 tehtävää, joihin ei pyrittykään hakemaan tekijää.
 - Tutkimuspäivänä työssä olleiden vakituisten viranhaltijoiden määrä on jatkanut laskua. Sijaisten määrä on hieman kasvanut edellisestä vuodesta, kuten myös ostopalveluiden ja ulkoistusten osuus.
-

Yhteenveto tuloksista 2/2

- Lääkäritilanteessa on alueellisia eroja. Yli 10 %:n lääkärivaje oli Etelä-Pohjanmaan, Vaasan, Etelä-Savon, Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Itä-Savon, Etelä-Karjalan ja Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiireissä.
 - Terveyskeskusten johtavien lääkärien arviot työvoimatilanteesta ovat heikentyneet verrattuna edelliseen vuoteen. Erityisesti arviot ovat heikentyneet sijaisten saatavuuden ja avoimien tehtävien täytön suhteen.
 - Lisävakanssien tarve on n. 300 kappaletta eli n. 7-8 % nykyisten vakanssien kokonaismäärästä. Arvio lisävakanssien tarpeesta on kasvanut suhteessa edelliseen vuoteen, jolloin se oli n. 5%.
 - Tutkimusajankohta oli hyvin lähellä hyvinvointialuille siirtymistä. Tämä on saattanut vaikuttaa vastaamiseen, vaikka erityisen suuria laskentaan liittyviä muutoksia ei kysyttäessä ilmennytäkään. Tuloksissa saattaa kuitenkin olla aiempaa enemmän epävarmuutta.
-